

§ 4

Dnr KS 2022/01550-10.4.3

**Beslut - Rättelse av protokoll från kommunstyrelsens
sammanträde den 13 december 2023**

Beslut

Protokollet från kommunstyrelsens sammanträde den 13 december 2023 rättas så att beslutet i § 517 blir som följer:

”Förslag till kommunfullmäktige:

1. Motionens första att-sats bifalls.
2. Motionens andra och tredje att-satser avslås.
3. Kommunstyrelsen får i uppdrag att följa utvecklingen inom AI som på sikt kan leda till att underlätta att sammanfatta handlingar på lättläst svenska.”

Ärendebeskrivning

Protokollet från kommunstyrelsens sammanträde den 13 december 2023, som justerades den 15 december 2023, innehåller en felaktig skrivelse i ett beslut vilket medför att beslut om rättelse behöver fattas av tidigare protokoll.

Då protokollet är justerat går det inte att göra en justering, utan nämnden måste besluta om ändring av skrivning i protokollet.

Rätt förslag till beslut skickades ut som pappershandling inför sammanträdet men i kallelsen som skickades ut hamnade det gamla förslaget till beslut när motionen togs upp vid kommunstyrelsens sammanträde den 20 september. Vid sammanträdet beslutade kommunstyrelsen i enlighet med Västeråsmajoritetens förslag vilket är i enlighet med det som benämns korrekt skrivning nedan.

Den felaktiga skrivningen finns på sidan 30, § 517 - Beslut - Svar på motion från (M) om lättläst för demokratiska beslut. I beslutet står det:

” Förslag till kommunfullmäktige

1. Motionens första att-sats bifalls.
2. Motionens andra och tredje att-sats avslås.
3. Kommunstyrelsen får i uppdrag att sammanfatta kommunfullmäktiges beslut, skrivet på lättläst, med start från och med 2024.”

Korrekt skrivning ska vara:

”Förslag till kommunfullmäktige:

1. Motionens första att-sats bifalls.
2. Motionens andra och tredje att-satser avslås.
3. Kommunstyrelsen får i uppdrag att följa utvecklingen inom AI som på sikt kan leda till att underlätta att sammanfatta handlingar på lättläst svenska.”

Stadsledningskontoret har till kommunstyrelsen lämnat följande förslag till beslut:

Protokollet från kommunstyrelsens sammanträde den 13 december 2023 rättas så att beslutet i § 517 blir som följer:

”Förslag till kommunfullmäktige:

1. Motionens första att-sats bifalls.
2. Motionens andra och tredje att-satser avslås.
3. Kommunstyrelsen får i uppdrag att följa utvecklingen inom AI som på sikt kan leda till att underlätta att sammanfatta handlingar på lättläst svenska.”

§ 517

Dnr KS 2022/01550-10.4.3

Beslut - Svar på motion från (M) om lättläst för demokratiska beslut

Beslut

Förslag till kommunfullmäktige

1. Motionens första att-sats bifalls.
2. Motionens andra och tredje att-sats avslås.
3. Kommunstyrelsen får i uppdrag att sammanfatta kommunfullmäktiges beslut, skrivet på lättläst, med start från och med 2024.

Reservation

Elisabeth Unell (M), Eleonore Lundkvist (M), Anna Nordin (M) och Johan Henriksson (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för Elisabeth Unells (M) förslag.

Ärendebeskrivning

Anna Hård af Segerstad (M) och Elisabeth Unell (M) har i en motion med rubriken *Motion från (M) om lättläst för demokratiska beslut* föreslagit:

1. Att det till kommunfullmäktiges beslut ska finnas sammanfattningar skrivna på lättläst.
2. Att det till nämnders handlingar ska finnas sammanfattningar på lättläst.
3. Att det på stadens hemsida ska finnas sammanfattningar av handlingar skrivna på lättläst.

Kommunfullmäktige har den 10 november 2022 remitterat motionen till kommunstyrelsen för beredning. Motionen har inte remitterats vidare.

Kommunfullmäktige har den 5 oktober 2023 återremitterat motionen till kommunstyrelsen för beredning. Motionen har inte remitterats vidare.

Västeråsmajoriteten instämmer med motionärerna om att det är viktigt att handlingar skrivs så lättillgängligt och begripligt som möjligt för att öka den demokratiska insynen och tillgängliggöra de politiska besluten för invånarna.

Utifrån att motionen återremitterades av kommunfullmäktige för att undersöka möjligheten att använda AI-stöd för textbearbetning har en dialog skett med Västerås stads kommunikationsenhet. Det som normalt menas med begreppet AI i dessa sammanhang är så kallade språkmodeller. I nuläget är inte språkmodellerna tillräckligt bra för att kunna användas för det ändamål som beskrivs i återremissen. Vidare är de AI-verktyg som finns på marknaden för textbearbetning inte GDPR-säkrade, vilket skulle medföra problem gentemot gällande lagstiftning på området om de används på det sätt som föreslås i motionen. Utvecklingen kring AI går i en rasande fart och det är sannolikt att det inom en snar framtid finns bättre möjligheter att

använda detta för att skapa sammanfattningar på lättläst, men alltså inte i dagsläget.

Med anledning av ovanstående föreslår Västeråsmajoriteten, som tidigare, bifall på den första att-satsen. På de två andra att-satserna föreslås avslag eftersom det först behövs en utvärdering kring effekten av att sammanfatta kommunfullmäktiges beslut på lättläst.

Förslag till kommunfullmäktige

1. Motionens första att-sats bifalls.
2. Motionens andra och tredje att-sats avslås.
3. Kommunstyrelsen får i uppdrag att sammanfatta kommunfullmäktiges beslut, skrivet på lättläst, med start från och med 2024.

Yrkanden

Elisabeth Unell (M) yrkar bifall till motionen.

Monica Stolpe-Nordin (C) yrkar bifall till Västeråsmajoritetens förslag.

Proposition

Ordföranden finner att det finns två förslag till beslut, bifall till Västeråsmajoritetens förslag, från Monica Stolpe-Nordin (C) och bifall till motionen från Elisabeth Unell (M).

Ordföranden föreslår en propositionsordning där de två förslagen ställs mot varandra. Kommunstyrelsen godkänner föreslagen propositionsordning varvid den genomförs. Ordföranden finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med Västeråsmajoritetens förslag.

Kopia till

Kommunstyrelsen

Svar på motion från (M) om lättläst för demokratiska beslut

Förslag till beslut

Förslag till kommunfullmäktige:

1. Motionens första att-sats bifalls.
2. Motionens andra och tredje att-satser avslås.
3. Kommunstyrelsen får i uppdrag att följa utvecklingen inom AI som på sikt kan leda till att underlätta att sammanfatta handlingar på lättläst svenska.

Ärendebeskrivning

Anna Hård af Segerstad (M) och Elisabeth Unell (M) har i en motion med rubriken *Motion från (M) om lättläst för demokratiska beslut* föreslagit:

1. Att det till kommunfullmäktiges beslut ska finnas sammanfattningar skrivna på lättläst.
2. Att det till nämnders handlingar ska finnas sammanfattningar på lättläst.
3. Att det på stadens hemsida ska finnas sammanfattningar av handlingar skrivna på lättläst.

Kommunfullmäktige har den 10 november 2022 remitterat motionen till kommunstyrelsen för beredning. Motionen har inte remitterats vidare.

Kommunfullmäktige har den 5 oktober 2023 återremitterat motionen till kommunstyrelsen för beredning. Motionen har inte remitterats vidare.

Västerås majoriteten instämmer med motionärerna om att det är viktigt att handlingar skrivs så lättillgängligt och begripligt som möjligt för att öka den demokratiska insynen och tillgängliggöra de politiska besluten för invånarna.

Utifrån att motionen återremitterades av kommunfullmäktige för att undersöka möjligheten att använda AI-stöd för textbearbetning har en dialog skett med Västerås stads kommunikationsenhet. Det som normalt menas med begreppet AI i dessa sammanhang är så kallade språkmodeller. I nuläget är inte språkmodellerna tillräckligt bra för att kunna användas för det ändamål som beskrivs i återremissen. Vidare är de AI-verktyg som finns på marknaden för textbearbetning inte GDPR-säkrade, vilket skulle medföra problem gentemot gällande lagstiftning på området om de används på det sätt som föreslås i motionen. Utvecklingen kring AI går i en rasande fart och det är sannolikt att det inom en snar framtid finns bättre möjligheter att använda detta för att skapa sammanfattningar på lättläst, men alltså inte i dagsläget.

Med anledning av ovanstående föreslår Västerås majoriteten, som tidigare, bifall på den första att-satsen. På de två andra att-satserna föreslås avslag eftersom det först behövs en utvärdering kring effekten av att sammanfatta kommunfullmäktiges beslut på lättläst.

Kommunstyrelsen
Claes Danielsson
Epost: claes.danielsson@vasteras.se

Kopia till
Kommunstyrelsen

Underlag för beslut om Motion från (M) om lättläst för demokratiska beslut

Ärendebeskrivning

Anna Hård af Segerstad (M) och Elisabeth Unell (M) har i en motion med rubriken Motion från (M) om lättläst för demokratiska beslut föreslagit:

1. Att det till kommunfullmäktiges beslut ska finnas sammanfattningar skrivna på lättläst.
2. Att det till nämnders handlingar ska finnas sammanfattningar på lättläst.
3. Att det på stadens hemsida ska finnas sammanfattningar av handlingar skrivna på lättläst.

Kommunfullmäktige har den 10 november 2022 remitterat motionen till kommunstyrelsen för beredning. Motionen har inte remitterats vidare.

Kommunfullmäktige har, efter handläggning samt beredning i kommunstyrelsen, behandlat svaret på motionen vid sitt sammanträde den 5 oktober 2023. Fullmäktige beslutade då att återremittera ärendet med följande motivering:

”Ärendet återremitteras för att undersöka om det finns någon AI-lösning som gör att vi på ett enkelt och kostnadseffektivt sätt kan genomföra hela motionen. Det är viktigt att alla kan ta del av offentliga handlingar. Det är inte alltid så lätt att förstå och det behövs en ökad förståelse för politiska beslut. I det ekonomiska läge som råder kan det vara svårt att genomföra hela motionen om vi ska ha anställda som kan och skriver lättläst men det går att hitta en lösning så fler kan förstå och ta del av kommunala beslut.”

Faktaunderlag

Språklagen som infördes 2009 anger att språket i offentlig verksamhet ska vara vårdat, enkelt och begripligt. Lagen är en så kallad ramlag, vilket betyder att det är en allmänt formulerad lag som anger principer, mål och riktlinjer, men inga detaljregler.

För att uppfylla kraven i språklagen arbetar många myndigheter, bland annat Västerås stad, med arbetssätten klarspråk och lättläst. Skillnaden mellan de två arbetssätten är inte helt tydlig. Något förenklat handlar klarspråk om att skriva texter på ett sätt som gör dem lätta att förstå för den breda massan, medan lättläst går ut på att anpassa och förenkla språket för målgrupper som har behov av ett extra lättläst språk. Det kan exempelvis handla om personer med lässvårigheter eller annat modersmål än svenska.

Att införa ett arbetssätt med lättlästa sammanfattningar på det sätt som föreslås i motionen skulle innebära att alla ärenden som ska behandlas i de

politiska organen måste passera ytterligare en funktion för att sammanfattas innan utskick. En person med särskild kompetens behöver då först sätta sig in i ärendet och sedan skriva ihop en sammanfattning, vilket är en mycket tidskrävande process. Det finns ingen särskild funktion med den kompetensen idag men det finns enstaka kommunikatörer som har lättläst-kompetens.

Inom Västerås stad finns 17 nämnder samt kommunstyrelse och kommunfullmäktige. Arbetsinsatsen för att skriva fram lättlästa sammanfattningar för alla nämnders handlingar är svårbedömd, men en grov uppskattning från kommunikationsenheten är att det skulle krävas minst en heltidstjänst för att hantera detta. Enbart kommunstyrelsen hanterar 30-40 handlingar per månad och en större handling tar minst två-tre timmar att läsa igenom och lättlästbearbeta. Utöver det tillkommer alla nämnders handlingar.

Beredningsprocessen skulle vid ett sådant arbetssätt behöva förlängas för att de ärenden som går fram till nämnderna ska hinna sammanfattas innan utskick. Beredningstiden är redan nu lång på många förvaltningar och då många ärenden skrivs fram med kort varsel så skulle detta innebära svårigheter att hinna göra i ordning en lättläst sammanfattning för alla ärenden innan de skickas till nämnd. De flesta nämnder har också sina sammanträden i slutet av månaden, vilket skulle innebära en väldigt hög arbetsbelastning på den funktion som ska göra lättläst-bearbetningen i samband med manusstopp.

I motionen framför motionärerna även att alla ärendebeskrivningar borde skrivas med klarspråk. Västerås stad arbetar sedan en längre tid aktivt med att sprida kunskap om klarspråk inom organisationen. På stadens intranät finns en särskild handbok för ändamålet och en mikroutbildning har också tagits fram som går att skicka ut via mejl till medarbetarna.

Kommunikationsenheten erbjuder också utbildningar i klarspråk. Än så länge har utbildningarna endast getts till vissa grupper men tanken är att de inom kort ska gå att boka via utbildningsportalen Competenz och därmed göras tillgängliga för alla stadens medarbetare. Kommunikationsenheten uppger i sammanhanget att handläggare som skriver fram ärenden till nämnd är en nyckelgrupp för utbildningarna eftersom det är viktigt med tydliga och lättbegripliga ärendeskrivningar ur ett demokratiperspektiv.

Utifrån att motionen återremitterades av kommunfullmäktige för att undersöka möjligheten att använda AI-stöd för textbearbetning så har stadsledningskontoret kontaktat Västerås stads kommunikationsenhet och fått följande information:

Lättläst är en särskild arbetsmetod som innebär att skriva enkla och kortfattade sammanfattningar till grupper som är i behov av ett enkelt språk för att kunna tillgodogöra sig innehållet. Arbetssättet lättläst ska därför inte förväxlas med det som i dagligt tal kallas lättläst i språksammanhang. Metoden lättläst kräver bland annat att den som ska skriva sammanfattningar måste sätta sig in i det ämnesområde som den aktuella texten handlar om.

Det som normalt menas med begreppet AI i dessa sammanhang är så kallade språkmodeller. Än så länge är inte språkmodellerna tillräckligt bra för att kunna användas för det ändamål som beskrivs i återremissen. Även om det

är möjligt att använda språkmodeller som stöd för att bearbeta innehåll och texter så krävs fortfarande en hel del manuellt arbete för att åstadkomma texter med god kvalitet. AI-genererade texter löper alltid en risk att innehålla så kallade hallucinationer, vilket innebär att felaktiga fakta levereras med stor övertygelse av AI-funktionen.

Utifrån ovanstående är det därför alltid nödvändigt med sakkunskap och faktakontroll. Det är ett moment som är både tids- och resurskrävande eftersom den person som granskar texten först måste sätta sig in i det aktuella ärendeunderlaget för att förstå sammanhanget och sedan gå igenom texten språkligt.

Vidare så är de digitala verktyg som finns på marknaden för textbearbetning inte GDPR-säkrade, vilket skulle medföra problem gentemot gällande lagstiftning på området om de används på det sätt som föreslås i motionen.

Juridisk bedömning

Kommunstyrelsen är behörig att fatta beslutet i enlighet med kommunstyrelsens reglemente och kommunallagen.

Ekonomisk bedömning

De ekonomiska konsekvenserna av ett bifall av motionen är inte helt lätta att uppskatta. En grov bedömning från kommunikationsenheten är dock att resurser motsvarande minst en heltidstjänst krävs för att hantera de extra arbetsmoment som uppstår om sammanfattningar ska skrivas på lättläst.

Hållbar utveckling

Klarspråk och lättläst är viktigt ur ett demokratiskt och inkluderande perspektiv då alla samhällsmedborgare ska ha tillgång till och rätt att förstå vad som står i texter som skrivs av myndigheterna. Detta har koppling till det globala målet nummer 16: *”Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, tillhandahålla tillgång till rättvisa för alla samt bygga upp effektiva, och inkluderande institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer”*.

Helene Öhrling
Stadsdirektör

Katarina Thorsell
Administrativ chef

Motion om lättläst för demokratiska beslut

En av de viktigaste delarna i en demokrati är att handlingar och beslut är tydliga och begripliga. Alla ska kunna läsa handlingar och förstå de beslut som kommunen kommer att fatta, oavsett grad av läsförståelse.

Sedan 2009 finns språklagen och efter det så har Västerås stad endast lite information på hemsidan men inget om de beslut som ska tas eller har tagits. Klarspråk menas att språket är vårdat, enkelt och begripligt. Alla ärendebeskrivningar borde vara skrivna med klarspråk. Därutöver behöver det också finnas texter som är på lättläst.

Det är dags att Västerås också ser till att öka förståelsen för kommunala beslut och att också sammanfatta ärenden på lättläst.

Med anledning av ovanstående yrkar vi:

1. **Att** det till kommunfullmäktiges beslut ska finnas sammanfattningar skrivna på lättläst.
2. **Att** det till nämnders handlingar ska finnas sammanfattningar på lättläst.
3. **Att** det på stadens hemsida ska finnas sammanfattningar av handlingar skrivna på lättläst.

Anna Hård af Segerstad (M)

Elisabeth Unell (M)